

Molnár Ágnes¹

KIS- ÉS NAGYTESTŰ KUTYÁK
A RENDŐRSÉG SZOLGÁLATÁBAN;
AVAGY SZAKMAI SZEMPONTOK
KONTRA GAZDASÁGI OPTIMALIZÁCIÓ
ÉS PÉNZÜGYI HATÉKONYSÁG ²

ABSZTRAKT

A dolgozat megírására és a témával kapcsolatos kutatás megvalósítására az indított, hogy megvizsgáljam annak a szakmai körökben felvetődött gondolatnak a tényyszerűségét: miszerint a kistestű szolgálati kutyák az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervben (rendőrség) belül történő alkalmazása gazdasági és pénzügyi szempontokból hatékonyabb, mint a nagytestű szolgálati kutyák alkalmazása. Azt vizsgálom, hogy a kistestű kutyafajták méretükből adódóan könnyebben hozzáférnek bizonyos területekhez a kereső munka során, illetve az ilyen fajták alkalmazása gazdasági szempontból is előnyös a rendőrség számára, különösen takarmányozás, állatorvosi ellátás és szállítás szempontjából. Dolgozatomban összehasonlítom a költségeket a kis- és nagytestű kutyák tekintetében a rendőrség állományában lévő robbanóanyag- és kábítószer-kereső szolgálati kutyák ellátására fordított ellátmány összegeivel számolva. Kutatásom során olyan adatgyűjtési módszereket alkalmaztam, mint a dokumentumelemzés, az interjúkészítés a Rendőrségi Oktatási és Kiképző Központ Gazdasági Szervek Kutyavezető-képző és Állatfelügyeleti Főosztály (ROKK GSZ KÁF)

- ¹ Rendőr törzsőrmester, egyetemi hallgató, Nemzeti Közszerológati Egyetem Rendészet-tudományi Kar, e-mail-cím: molnaragnes95@gmail.com
- ² A szerző konzulense dr. Frigyer László rendőr alezredes, tanársegéd, Nemzeti Közszerológati Egyetem.

kutyakiképzőivel. Mindent összevetve megállapítható, hogy a kistestű szolgálati kutyák takarmányozása, szállítása, bizonyos állatorvosi kezelések és felszerelések kedvezőbbek pénzügyi szempontból, mint a nagytestű fajták esetében. Viszont elmondható, hogy tapasztalt kutyavezetőt, képzésük során pedig nagyobb figyelmet és szakértelmet igényelnek, mint például egy német vagy belga juhászkutya. Kulcsszavak: rendőrség, szolgálati kutya, kistestű kutya, kábítószer-kereső, robbanóanyag-kereső

BEVEZETÉS

Figyelembe véve, hogy a szolgálati kutyák alkalmazásának milyen szakmai és gazdasági szempontjai vannak, dolgozatomban vizsgálni kívánom, hogy a kistestű kutyaajták is eredményesen és hatékonyan részt tudnak-e vállalni a rendőri munkában, kiváltképp a kábítószer- és robbanóanyag-keresés területén. Azt vizsgálom, hogy a kistestű kutyaajták méretükből adódóan könnyebben hozzáférnek-e bizonyos területekhez a kereső munka során. Ezenkívül feltételezem, hogy a rendőrség számára a kistestű kutyák alkalmazása gazdasági szempontból is előnyös lehet, különös tekintettel a rugalmasabb felhasználásukra különböző munkakörnyezetben, illetve takarmányozás, állatorvosi ellátás, továbbá szállítás szempontjából. Kitérek a kis- és nagytestű kutyák takarmányozási, szállítási, orvosi költségeire, illetve állománymegtartó erejére.

ALKALMAZOTT MÓDSZERTAN

A publikáció alapjául primer és szekunder kutatásokat végeztem. Kutatásom során olyan adatgyűjtési módszereket alkalmaztam, mint a dokumentum-elemzés, az interjúkészítés a ROKK GSZ KÁF kutyakiképzőivel. Az adatok feldolgozása során több dokumentumot, szakmai művet, illetve statisztikai adatot elemeztem.

EREDMÉNYEK

Takarmányozás

Talán az egyik legfontosabb szempont a kutya számára a megfelelő takarmányozás. A munkakutyák esetében ez hatványozottan igaz. A rendőrség kötelékében alkalmazott kutyák, mint minden munkakutya, nagyobb igénybevételnek vannak kitéve, mint a családi kedvencek. Pszichikailag és fizikailag is jelentősebb megterhelés éri őket. Ez azt eredményezi, hogy megfelelő minőségű és mennyiségű tápanyagra van szükségük ahhoz, hogy „működni” tudjanak. A munkakutyák esetében kiemelt figyelmet kell fordítani a fehérjebevitelre, mivel izomzatuk jelentősebb terhelésnek van kitéve. Szükséges továbbá a kielégítő zsírbevitel, amely felelős az ízületek védelméért, és energiaforrásként szolgál. Figyelmet kell fordítani a vitamin- és ásványianyag-pótlásra is. Mindezt nyersetetéssel vagy száraztáp etetésénél is szükséges biztosítani. A nyersetetés során a kutyavezetőnek nagyobb figyelmet kell fordítania az étrend kialakítására és a megfelelő étrend-kiegészítők alkalmazására. Ezzel szemben a jó minőségű száraztápokban a legtöbb szükséges tápanyag megtalálható. Természetesen a táppal való etetés során is szükséges lehet táplálék-kiegészítők adása a kutyának. Ezzel kapcsolatban érdemes állatorvossal konzultálni. A szolgálati kutyák ellátására igénybe vehető analitikai összetevők pontosan meg vannak határozva a *Rendőrség Kutyás Szolgálati Szabályzatában* (1. táblázat).

A megfelelő takarmány mellett fontos, hogy a kutya előtt mindig legyen friss víz, továbbá az étkezéseket úgy kell ütemezni, hogy a kutyának egész napra elegendő energiát biztosítson, ezáltal a nap bármely szakában készen álljon az alkalmazásra, kivéve az etetés utáni négy órában, amikor a gyomorcsavarodás veszélye fennáll. Ez az elváltozás, ha nem kezelik időben, az állapot elhullásához vezethet, akár pár óra leforgása alatt. A gyomorcsavarodás a nagytestű, mély mellkassal rendelkező kutyákra jellemző, kistestű kutyáknál szinte sosem alakul ki.

1. táblázat: Analitikai összetevők

Sorszám	Beltartalmi összetétel	Kölyök-kutyák	Növendék-kutyák	Vemhes és szoptató kutyák	Aktív felnőtt kutyák	Érzékeny emésztésű kutyák
1.	Nyersfehérje (%) min.	28	27	30	26	23
2.	Nyerszsír (%) min.	16	14	16	14	12
3.	Nyersrost (%)	1,5–3	1,5–3	1,5–4	1,5–3	1,5–4
4.	Kalcium (%)	1,0	1,0	0,8	0,8	0,8
5.	Foszfor (%)	0,8	0,8	0,6	0,6	0,6

Forrás: a szerző szerkesztése a 36/2020. (XII. 23.)

ORFK utasítás A Rendőrség kutyás szolgálati szabályzatáról, 4. számú melléklet alapján

A 2. és a 3. táblázatból egyértelműen látszik, hogy a kistestű kutyák takarmányozása kedvezőbb pénzügyi keretek között is teljesíthető. Míg a nagytestű kutyák takarmányozására fordított összeg jelentősen magasabb.³

2. táblázat: Az ellátmány összege nagytestű szolgálati kutyák számára

Nagytestű (25 kg testsúly felett) szolgálati kutyák esetében (egyed/forint/hó)	
Takarmány (száraz és nedves táp)	19 000
Kiegészítő takarmány (4 éves korig)	3500
Kiegészítő takarmány (4 éves kor felett)	6000
Jutalomfalat szagazonosító kutyának	4000
Jutalomfalat	4000

Forrás: a szerző szerkesztése

³ Morva L, r. alezredes, ROKK GSZ KÁF Főosztályvezető, szóbeli közlés 2024.

3. táblázat: Az ellátmány összege kistestű szolgálati kutyák számára

Kistestű (25 kg testsúlyt meg nem haladó) szolgálati kutyák esetében (egyed/forint/hó)	
Takarmány (száraz és nedves táp)	14 000
Kiegészítő takarmány (4 éves korig)	3000
Kiegészítő takarmány (4 éves kor felett)	5000
Jutalomfalat szagazonosító kutyának	3500
Jutalomfalat	3500

Forrás: a szerző szerkesztése

A ROKK GSZ KÁF 2023. december havi statisztikája szerint a rendőrség állományában több mint száz aktív kábítószer-kereső, illetve robbanóanyag-kereső szolgálati kutya volt. Ebből csaknem száz egyed kábítószer-kereső minősítéssel, míg több mint ötven robbanóanyag-kereső minősítéssel rendelkezett. A több mint száz egyedből a 25 kg testtömeg alatti kutyák száma mindössze közel húsz volt ebben az időszakban. Ennek a közel húsz egyednek a fele kábítószer-kereső, a többi egyed pedig robbanóanyag-kereső kutya. A norma különbséget tesz a 4 éves kor alatti és feletti egyedek tekintetében is.

Ezen adatok alapján a több mint száz kábítószer- és robbanóanyag-kereső szolgálati kutya havi ellátmányára fordított összeg több mint ötmillió forint, míg éves költsége közel ötvenmillió forint.

A legtöbb helyszínen, ahol alkalmazzák a kábítószer- és robbanóanyag-kereső kutyákat, semmi nem indokolja, hogy nagytestű kutyákat alkalmazzon a kutyavezető. A kiválasztási eljárás során a kiképzők igyekeznek a kisebb testű kutyákat beválogatni ezekre a szolgálati területekre, mivel könnyebben mozognak a lakásban és a gépkocsiban is. Dolgozatom célja, hogy bizonyítsam, nem csupán szakmailag van létjogosultsága a kistestű kutyák alkalmazásának, hanem tartásuk költséghatékonyabb is, mint nagytestű társaiké. Tételezzük fel, hogy ezen okok miatt a 25 kg testtömeget és 4 éves kort meghaladó egyedeket idővel leváltják a kisebb társaik! Példám számításához így a több mint száz darab nagytestű, 4 éves kor feletti

egyed számát a felére csökkenteném. Mivel nagyobb raktárak, sportcsarnokok vagy nyílt területek átvizsgálásakor gyorsabban halad egy nagyobb testalkatú kutya, illetve később fárad el, mint kistestű társa, vallom, hogy nem szabad az összes nagytestű kutyát lecserélni. A fennmaradó több mint ötven darab már 25 kg testtömeg alatti lenne (viszont ugyanúgy 4 éves kor feletti állománnyal számolok). A példa alapján így az összes, állományban lévő kábítószer- és robbanóanyag-kereső szolgálati kutya havi ellátmánya közel négymillió forint, míg az éves költség közel negyvenötmillió forint lenne. Évente közel ötmillió forinttal kevesebb lenne az ellátmány költsége, mint jelenleg.

Jelenlegi szolgálati helyemen többségében Top Farmina száraztáppal történik a szolgálati kutyák takarmányozása. Ez a táp 20 kilogrammos kiszerezésben kapható. A 4. táblázatban bemutatom, hogy a Top Farmina táp etetési útmutatója alapján mekkora költséggel lehet számolni a különböző testsúlyú kutyaafajták esetében. Megállapítható, hogy minél kisebb egy adott fajta, annál kedvezőbb a takarmányozásának a költsége.

Dolgozatom sikeressége érdekében felkerestem Takács Attilát, a Dogbox Kft. alapítóját és tulajdonosát, aki gépkocsikba helyezhető szállítóboxokat gyárt. Kérdésemre elmondta, hogy a Škoda Octavia típusú gépkocsikba behelyezhető két férőhelyes boxok ára 250 000 Ft. Ezek a dobozok a gépjármű teljes csomagterét elfoglalják, mivel két nagytestű szolgálati kutya csak így fér el benne kényelmesen. A csomagtartóban már nincs lehetőség a járórfelszerelést is elhelyezni, ami jelentősen korlátozza a férőhelyet a gépkocsiban.

Ezzel ellentétben két kistestű szolgálati kutya elhelyezésekor a két férőhelyes Dogbox ára 150 000 Ft, illetve kellő hely maradna a gépkocsi csomagterében a járórfelszerelésnek is. Így nem az utastérben kellene szállítani azt. Kisebb testű szolgálati kutyákkal a dobozok mérete is csökkenne, mivel azokat úgy kell kialakítani, hogy a kutyának ne legyen benne akkora mozgástere, hogy fékezés, elindulás vagy egy esetleges baleset során a dobozban megsérüljön.

4. táblázat: Etetési útmutató a 20 kg-os Top Farmina táphoz

Testsúly (kg)	Napi adag (g/nap)	Havi adag (kg/hónap)	Havi adag költsége (forint)
2	50	1,5	2174,25
5	105	3,15	4565,925
10	175	5,25	7609,875
15	235	7,05	10 218,975
20	290	8,70	12 610,65
25	345	10,35	15 002,325
30	400	12	17 394
40	490	14,7	21 307,65
50	580	17,4	25 221,3
60	620	18,6	26 960,7

Forrás: a szerző szerkesztése

Szállítás

A boxok mindkét esetben alumíniumból és műanyagból készülnek. A padló műgyantás bevonatú rétegelt lemez, így könnyű tisztán tartani és fertőtleníteni. Oldalfalai műanyag-alumínium kombinált szerkezetek, középen műanyag, a két férőhelyet egymástól kivehető fal választja el. Így garantált egyszerre két kutya biztonságos szállítása.

Természetesen egyéni igények szerint kialakítható egy nagy box és egy kisebb a gépjárműben, ennek áráról azonban dolgozatom elkészülésekor

nem kaptam pontos információt. Viszont ez a fajta kialakítás is olcsóbb lenne, mint a nagytestű kutyák számára kialakított dupla box.⁴

Oltások, féreghajtás, kezelések

Dolgozatom ezen részében konkrét összegeket nem tudtam megállapítani, csak átlagokkal tudtam számolni, mivel az állatorvosi költségek akár rendelőnként is eltérhetnek. Mivel a szolgálati kutyák állatorvosi kezeléseire fordított kiadásokat általában a szolgálati helyen kell biztosítani, így pontos árakat nem lehetett meghatározni.

Dolgozatom sikerességének érdekében felkerestem dr. Koska Hedvig Dórárt, az Igazságügyi Minisztérium Állatvédelmi Cselekvési Terv Kidolgozásáért és Végrehajtásáért Felelős Kormánybiztos Titkárságának szakmai vezetőjét, aki javasolta, hogy átlagárakkal számoljak. A doktornő kérdésekre elmondta, hogy a veszettség elleni védőoltás ára rendelőnként eltérő lehet, azonban körülbelül 5 000–7 000 Ft/oltás áron érdemes számolni. Ehhez nem kötelező, de erősen ajánlott a kombinált védőoltás beadatása, ez az alapimmunizálás után a veszettség elleni oltással együtt is beadható (együtt körülbelül 11 000–13 000 Ft, külön csak a kombinált oltás 7 000–10 000 Ft). A belső élősködők elleni kezelés jogszabály szerint évente egyszer kötelező – itt eltérők az árak a készítményektől függően, körülbelül 100–500 Ft/10kg. Ha példának veszünk egy 30 kg testtömegű német juhászkutyát, akkor 100 Ft/tabletta árral számolva 300 Ft lesz a költsége a belső élősködők elleni védekezésének, mivel 10 kg testtömegenként szükséges 1 darab tablettát adnunk. Ha ugyanennek a kutyának a drágább készítményt adjuk, ami 500 Ft/tabletta, akkor ennek költsége 1500 Ft lesz. A kistestű kutyák számára szükséges belső élősködők elleni kezelés összege tehát alacsonyabb, mivel testtömegük kisebb, mint a nagytestű fajtáknak.

A külső élősködők elleni kezelés jelenleg nem jogszabály által kötelezett, azonban érdemes védekezni bolha, szúnyog, kullancs és légy ellen a különböző, külső élősködők által terjesztett betegségek megelőzése érdekében. Erre léteznek különböző készítmények, például *spot-on*, tab-

⁴ Takács A., szóbeli közlés, 2024.

letta, nyakörv. Amennyiben olyan készítményt választunk, amely minden, az előbbieken felsorolt élősködő ellen véd, testtömegtől függően körülbelül 2000–6000 Ft-tal számolhatunk 4–6 heti ismétléssel. Jóllehet a kutyatartók jellemzően abbahagyják a készítmények használatát az ősztől beköszöntével, érdemes kiemelni, hogy az enyhe tél miatt például a kulancsok is aktívak maradnak, így javasolt egész évben védekezni ellenük.

A veszettség elleni védőoltás, illetve a kombinált oltás költségei nem függenek össze a mérettel és a testtömeggel, így azok díjai nem relevánsak a dolgozatom szempontjából.⁵

Felszerelés

A 36/2020. (XII. 23.) ORFK utasításban, a *Rendőrség Kutyás Szolgálati Szabályzat*ában konkrétan meg van határozva, hogy a kutyavezetőnek milyen vonatanyagot (azok a felszerelések, amelyek biztosítják, hogy a kutyavezető megfelelően elláthassa, képezhesse, alkalmazhassa a kutyáját) kell biztosítani. Ezeket a felszereléseket nem központilag, hanem megyei szinten szerzik be. Tapasztalataim alapján a vonatanyagok többsége a Bende, illetve a Dogtech márkából kerül ki, így a következőkben e márkák alapján hasonlítom össze, hogy a kis- és nagytestű kutyák vonatanyaga mekkora költséggel jár a rendőrség számára. A jogszabály alapján a vezetőnek szüksége van az 5. táblázatban felsorolt eszközökre.⁶

Az 5. táblázatban összehasonlítottam a szükséges vonatanyagok költségeit, a fajták testmérete alapján. Olyan szempontok szerint helyeztem el a fajtákat a három méretcsoportba, mint nyakkörméret, marmagasság, mancskörméret, illetve figyelembe vettem azt is, hogy adott fajta mekkora méretű labdát képes a szájába venni. Ebben az esetben a nagytestű kutyák közé soroltam a német juhászt, a malinois-t, a labrador retrievert, a golden retrievert, a rottweilert, a dobermannt, az óriás schnauzert, az angol springer spánielt, a hannoveri vérebet, a magyar vizslát, a német vizslát, az airedale terriert.

⁵ Dr. Koska H. D., szóbeli közlés, 2024.

⁶ 36/2020. (XII. 23.) ORFK utasítás a *Rendőrség Kutyás Szolgálati Szabályzatáról*, 2. melléklet.

5. táblázat: A vonatanyag költségeinek összehasonlítása

Vonatanyag	Nagytestű kutya	Közepes és kistestű kutya	Toy méretű kutya
Vezető póráz	11 680 Ft	2885 Ft	1890 Ft
Rövid póráz	2150 Ft	nem szükséges	nem szükséges
Bőr nyakörv	8980 Ft	3460 Ft	1150 Ft
Szöges nyakörv	6485 Ft	nem szükséges	nem szükséges
2+2 db zsinóros labda	3840 Ft/db	3450 Ft/db	3450 Ft/db
FURminator kefe	14 990 Ft	13 790 Ft	13 790 Ft
2 db tál	2990 Ft/db	1920 Ft/db	1520 Ft/db
Kutyacipő	6770 Ft	6270 Ft	5990 Ft
Összesítve	57 885 Ft	31 775 Ft	27 790 Ft

Forrás: a szerző szerkesztése

A közepes és kistestű kutyák közé soroltam az angol cocker spánielt, a beagle-t, a jack russel terriert, a foxterriert, a jagdterriert és a welsh terriert. A toy méretű fajták közé soroltam a yorkshire terriert, illetve a tacsót. A termékek árait a www.dogtech.hu, a www.bende.hu, illetve a www.zooplus.hu internetes webáruházból nyertem ki 2024. január 23-án. Tapasztalataim alapján megfigyelhető, hogy a Dogtech és a Bende cégtől származnak a rendőrség állományában lévő munkakutyák felszerelései, azonban a kistestű és toy méretű kutyák esetében nem találtam ennél a két cégnél a kutyáknak megfelelő termékeket, így szükséges volt egy harmadik áruház bevonása.

Összességében kijelenthető, hogy a nagytestű kutyafajtákkal ellentétben a kistestűeknek költséghatékonyabb a vonatanyag összeállítása.

A szolgálati kutyák állománymegtartó ereje

Paul Scott az 1950-es évek elején kollégáival egy 13 éves kutatási program kivitelezésére kapott lehetőséget. Vizsgálni kívánták a szociális habitus örökléstani meghatározottságát. Scott a vizsgálat alanyául a patkány helyett

a kutyát választotta. A *Genetics and the Social Behaviour of the Dog* című műben, amely összefoglalja a kutatást, a szerzők leírták, hogy miért esett a választásuk a kutyára. A kutya, amely beilleszkedett az emberi társas közösségekbe, értékes modellt nyújt az emberi civilizációs történet szempontjából, mivel ugyanazoknak a szelekciós változásoknak volt kitéve, mint az emberi faj.⁷

Ez a vizsgálat volt az alapja az ELTE Etológia Tanszékén kutatóknak is. Az 1994-ben kezdődött kutyaetológiai vizsgálatok rávilágítottak arra, hogy az emberi társas viselkedés modelljének az a kutya tekinthető, amelyik ténylegesen emberi családi közegben nőtt fel. Ezáltal meg tudták figyelni a kutyák és a gyermekek viselkedése közötti párhuzamokat.⁸

A kutatók számtalan viselkedésszt felhasználásával vizsgálták a kutya-gazda párosok közötti kötődést, azonban az alvással kapcsolatos összefüggéseket nem tárták fel. Egészen 2022-ig, amikor az ELTE Etológia Tanszék kutatóinak tanulmányából kiderült, hogy az ismeretlen, új helyen, gazdájukkal alvó kutyák alvásmintázatát befolyásolja, hogy milyen a kapcsolatuk a gazdával. A tanulmányból kiderült, hogy a kutyák olyan kötődési mintát alakítanak ki gazdájukkal, amely az anya-gyermek kapcsolathoz hasonló. Továbbá megállapították, hogy minél jobban kötődik a kutya a gazdájához, annál hosszabb nála a mély alvási fázis. Az alvás minősége pedig fontos szerepet játszik különféle folyamatokban, mint például az egyedfejlődés, a tanulás, az érzelemfeldolgozás.⁹ Ebből a kutatásból is bizonyítható, hogy egy jól működő kutya-gazda kapcsolat több egyszerű „munkakapcsolatnál”. A fent említett kísérletben hétköznapi emberek vettek részt, családi kedvenceikkel. Viszont a rendőrségen a szolgálatot teljesítő kutyák a vezetőik számára nem csak házi kedvencek. Sok esetben a kutyavezető élete és testi épsége múlik négylábú társán. Dolgozatom ezen részében azt feltételezem, hogy a fent említett okok miatt a szolgálati kutyáknak állománymegtartó ereje van.

⁷ SCOTT–FULLER 1965.

⁸ MIKLÓSI 2006: 130.

⁹ CARREIRO et al. 2022.

A kutyavezető és kutyája rendszerint szoros kapcsolatot alakít ki egymással. Ez az érzelmi stabilitás hosszú távon pozitívan befolyásolhatja a fluktuációt a rendőrségen belül. Hiszen a kutyával kialakított érzelmi kapcsolat akár 8 évre (vagy amíg a szolgálati kutya „nyugdíjazása” meg nem történik) garantálhatja azt, hogy a kutyavezető a rendőrség állományában maradjon.

Az alapképzésben való részvételhez a kutyának el kell érnie az 1 éves kort, viszont az első minősítését meg kell szereznie legkésőbb 4 éves koráig.¹⁰ Így ha például egy 1 éves német juhászkutyával kezd meg a robbanóanyag-kereső alaptanfolyamot a kutyavezető, és semmilyen probléma nem adódik se a kutyával, se a vezetőjével, akkor 4 hónap után sikeres minősítő vizsga tehető. Ezt követően tételezzük fel, hogy a kutyának a szolgálati éveit alatt nem keletkezik sem egészségügyi, sem más típusú problémája. A kutya 9 éves koráig szolgálatra alkalmas, ezt követően „nyugdíjazzzák”. A példa alapján körülbelül 8 év szolgálatot látott el a kutya, amely idő alatt a vezetője is állományban maradt. Ahhoz, hogy ezt az időt kitoljuk, az első kutya szolgálatból való kivonását megelőző egy évben a kutyavezető számára biztosítani kell az utánpótlást. Ez kivitelezhető úgy, ha saját részre vásárol magának kölyköt, ha utánpótláskutyák közül választ magának, vagy ha a Dunakeszin tartott kutyakiválasztási eljárás során sikerül a szolgálati helyének új kutyát vásárolnia részére. Ezáltal megalapozhatjuk az újabb éveket, amelyek során a kutyavezető állományban marad. Ezt az időt növelhetnénk, ha kábítószer- és robbanóanyag-kereső munkára kistestű kutyákat is alkalmazna a rendőrség.

A kutya átlagos életkora 10–12 év. Minimális az eltérés az átlagos várható élettartamban, mégis, a kistestű kutyák élnek tovább. Ezt azonban számos tényező befolyásolhatja, például a fajta, a genetika, a testméret, az életmód, az egészségügyi állapot.¹¹ Ezáltal, hogy a kistestű kutyák élettartama magasabb lehet, mint nagytestű társaiké, a szolgálatban eltöltött éveik száma is növekedhet, így az állománymegtartó ereje magasabb lehet a kistestű szolgálati kutyáknak.

¹⁰ Hajdú T. r. törzsszázlás, ROKK GSZ KÁF mesterképző, szóbeli közlés, 2024.

¹¹ Dr. Koska H. D., szóbeli közlés, 2024.

Interjúk

Dolgozatom sikerességének érdekében felkerestem a ROKK GSZ KÁF kutyakiképzőit és Kiss Tamás rendőr törzsszászlóst, aki a robbanóanyag-kereső kutyákat és vezetőiket oktatja 2011 óta. Az oktató kérdésemre elmondta, hogy a német juhászkutyát, a belga juhászt és ezek keverékeit preferálja a robbanóanyag-kereső munka során. Ezek a fajták könnyen tarthatók és átadhatók. A kiválasztási eljárásan megfelelt 12 hónapos kutyák nagy százalékban mutatnak folyamatosan fejlődő, kiegyensúlyozott magatartást. Ezért igen rövid idő alatt, szakiránytól függően 3,5–6 hónap alatt alkalmazható szolgálati kutyát lehet képezni e fajtákból. Ez nem zárja ki, hogy más fajták is teljesíteni tudják a feltételeket, de arányait tekintve a német juhászkutya, a belga juhászkutya és keverékeik a legjellemzőbbek. A kiképző a kistestű fajták közül erre a szakterületre leginkább alkalmasnak a jack russel terriert, az angol cocker spánielt és a foxterriert tartja. Továbbá közölte, hogy a kiválasztási eljárás során kis- és nagytestű kutyák tekintetében nem tesznek különbséget. Minden, a kiválasztási eljárásan megfelelt kutyának ugyanazokat a feladatokat kell végrehajtania, ugyanazon elvárások mellett. Ezek mellett fontos megemlíteni a robbanóanyag-kereső munka során esetlegesen adódó, a kutya teljesítményét befolyásoló tényezőket. Ilyen a kutya egészségi állapota, képzettségi szintje, a hőmérséklet, a páratartalom, a fényviszonyok, a légmozgás, a szél, a keresett anyag típusa, mennyisége, rejtésének módja, a rejtekhely tulajdonságai, a csomagolás módja, illetve fontos tényezők ezeken felül a helyszín jellemzői: az épület, a terület, a járművek sajátosságai, a zavaró szagok, a helyszínen található élőlények, illetve a saját erők az átvizsgálandó területen. Ezek a befolyásoló tényezők alapvetően ugyanúgy hathatnak a kis- és nagytestű kutyákra is. A keresőmunka során azonban a kistestű fajták a kisebb, szűkebb helyeken könnyebben mozognak. Viszont a kis és közepes termetű fajták tartási körülményeire több figyelmet kell fordítani. A kutyavezető részéről több közreműködésre van szükség, amikor a kutatás egy olyan magassági szinten történik, amely meghaladja egy közepes méretű juhászkutya átlagos keresési magasságát.

Azért, hogy átfogó képet kapjunk, felkerestem a ROKK GSZ KÁF mester-oktatóját, Jánosi Veronika rendőr főtörzsszászlós asszonyt is. A főtörzsszászlós

kábítószer-kereső kutyák és vezetőik oktatásával foglalkozik. Elmondta, hogy az interjúkérdésekre a kábítószer-kereső kutya vonatkozásában is ugyanazok a válaszok adhatók, mint a robbanóanyag-kereső kutyák tekintetében. Kiemelte, hogy a kistestű kutyák közül a foxterriert, az angol cocker spánielt és a jack russel terriert tartja a legalkalmasabbnak, viszont fontosnak tartotta megjegyezni, hogy a kistestű kutyákhoz tapasztalt kutyavezető szükséges. Mivel ezek a fajták nehezebben átadhatók, a kutyavezető kezdeti hibáira érzékenyebben reagálhatnak, mint például egy német vagy belga juhászkutya.

Mindazonáltal megállapítható, hogy a kiképzők nem zárkoznak el a kistestű kutyák alkalmazásától a rendőrség kötelékén belül, viszont azt fontos megjegyezni, hogy ezekhez a fajtákhoz tapasztalt kutyavezető kell. Kiképzésük több figyelmet igényel, mint az eddig alkalmazott kutyaajtáké, bár természetesen ez egyedenként változó lehet. A kiválasztási eljárás során nem tesznek különbséget kis- és nagytestű kutyák között, így ennek a folyamatnak az átdolgozására nincs szükség. Viszont figyelembe kell venni, hogy a kistestű kutyák számára méretükből adódóan a magasabb rejtségi helyeken való kutatás problémákat okozhat, így nagyobb mértékben lehetnek a kutyavezető segítségére utalva.

ÖSSZEGZÉS

A kutatás rávilágított, hogy a kistestű kutyák alkalmazása a rendőrségi szolgálatban számos gazdasági és logisztikai előnnyel járhat. A takarmányozás, szállítás és felszerelés költségei lényegesen alacsonyabbak, mint a nagytestű kutyák esetében, ami jelentős megtakarításokat eredményezhet a rendőrség számára. A kistestű kutyák méretükből adódóan könnyebben alkalmazhatók zárt, szűk helyek keresésekor, így potenciálisan hatékonyabbak bizonyos feladatokban, például a kábítószer- és robbanóanyag-keresés során.

A kistestű kutyák állománymegtartó ereje szintén jelentős szempont, hiszen a kutyavezető és kutya között kialakuló szoros kötődés hozzájárulhat a munkahelyi stabilitáshoz és a hosszabb szolgálati időhöz. Ez különösen fontos, mivel a jól működő kutya-gazda kapcsolat növeli a munkateljesítményt és az elkötelezettséget. A kistestű kutyák hosszabb

átlagos élettartama miatt ráadásul gyakrabban maradnak aktív szolgálatban, ezáltal stabilabb kapcsolatot biztosítva vezetőjük számára, ami szintén pozitív hatással lehet az állománymegtartásra.

A szakmai interjúk is megerősítették, hogy a kistestű kutyák megfelelő képzéssel és tapasztalt kutyavezetőkkel alkalmasak lehetnek a rendőri munkára, bár a hagyományos, nagytestű fajták stabilitása és könnyebb kezelhetősége továbbra is előnyt jelenthet a kiképzési folyamatban. Eredményeink alapján javasolt, hogy a rendőrség növelje a kistestű kutyák arányát azokon a szolgálati területeken, ahol a méretük előnyt jelenthet, ezzel gazdasági szempontból optimalizálva a kutyás szolgálatok fenntartását.

Összességében, a kistestű kutyák nagytestű társaik mellett költség-hatékony és hatékony segítői lehetnek a rendőrségi szolgálatnak, így alkalmazásuk kibővítése fontos lépés lehet a fenntartható rendőri működés felé.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- CARREIRO, Cecília et al. (2022): Attachment Towards the Owner Is Associated with Spontaneous Sleep EEG Parameters in Family Dogs. *Animals*, 12(7), 895. Online: <https://doi.org/10.3390/ani12070895>
- MIKLÓSI Ádám (2006): A kutya mint az emberi viselkedés modellje: múlt, jelen, jövő. *Magyar Tudomány*, 167(2), 130–132. Online: https://matarka.hu/klikk.php?cikkmutat=262307&mutat=http://epa.oszk.hu/00600/00691/00026/pdf/EPA00691_magyar_tudomany_2006-02_130-132.pdf
- SCOTT, John Paul – FULLER, John L. (1965): *Genetics and the Social Behaviour of the Dog*. Chicago: University of Chicago Press.
- 36/2020. (XII.23.) ORFK utasítás a Rendőrség Kutyás Szolgálati Szabályzatáról